

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— Ft
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiac, a város-
házal szomszágban.

Hirdetések:

Egy hasábon petti
sorokint 5 kr-ával
számítanak.

Wlassics, Berzeviczy, Hock.

Budapest, április 12.

Inter arma silent Musae — háboruban hallgatnak a Múzsák. Valóban, hosszú ideig hallgattak nálunk a képviselőházban, mintha nem is léteztek volna, szavuk ismeretlen volt a magyar politika örökös fegyveresörgése közt, a politikusok közjogi fringiáinak csattogása közepett.

De a fölvirradt békével együtt eljött az ő korszakuk is és a kinek lelkében van igaz érzés a magyar művészet iránt, örömmel látta a képviselőház nagyszabású művészeti vitáját, mely a közoktatásügyi tárca költségvetésének vitája keretében folyt le. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter nagyszabású művészeti programmal lépett elő, *Hock János* egy a művészet rajongó szeretetétől áthatott beszédben hirdette a radikális ujitások eszméit, *Berzeviczy Albert* pedig remek szónoklatban jelölte meg azt az arany középutat, melyen a magyar művészet helyes fejlesztése népszerűsítése és fölvirágoztatása érdekében járnunk kell.

Egy nyomon haladt *Wlassics* miniszter meg *Berzeviczy Albert*, magára maradt *Hock János*. A hatalmas szónokokban ebben a tornájában megmérkőzött az érvek

fegyvereinek segítségével az a két művészeti áramlat, melynek küzdelme külföldön már régen tart s a melynek küzdelme megmutatkozott már nálunk is, ha nem is teremtve, de rombolva.

Az az ultra-modern irány, mely a szecsessziót hirdelve el akarja törölni mindazt, mit a művészet régi nagyjai teremtettek, alapos vereséget szenvedett ebben a vitában. Ugy *Wlassics* miniszter mint *Berzeviczy Albert* ellene szóltak annak az áramlatnak, mely nem a fejlesztés, hanem a rombolás által akar újat teremteni. Emellett *Berzeviczy* igen találóan festette a szecsesszionisták extravaganciáit, akik nem úgy festik a dolgokat, a hogy őket látják, hanem mindenáron úgy akarják azokat bemutatni, ahogyan más nem látja.

A közönség izlése, hajlama kell, hogy befolyást gyakoroljon a művészet fejlődésére. A míg ez nincs így, lehetnek művészek, de nem lesz közönségük — amit a szecsesszionisták magukon már eddig is tapasztalhattak Magyarországon. Ha pedig a közönség velük nem tart, maradnak egy elkülönített kaszt a művészek gárdájában, mely nem az élet számára alkot, hanem csak a maga különczködő izlésének a kielégítésére.

Ezeket a tanulmányokat von-

hatják le *Hock János* és tulzó hivei a Ház művészeti vitájából. Maradisággal ők nem vádolhatnak senkit, mert *Wlassics* programja, *Berzeviczy* beszéde mutatja, hogy igenis megvan a fogékonyság, megvan az erős akarat ujitásokra, — de csak olyanokra melyek üdvösek és a művészet ügyének hasznos szolgálatot tesznek.

Egészben véve pedig igen örvendetes volt ez a ritka vita. Kereteiben meg van jelölve egy okos, céltudatos, magyar művészeti politika minden utvonala, csak követni kell ezeket az utakat, jószándékkal az akaratban, a művészet iránt való igaz szeretettel a lélekben, akkor eljut a nemzet a célhoz: hogy nemesítő, a napi küzdelmekben üdítő, frissítő erős, nemzeti jellegű művészete legyen.

A szónokok mindannyian apelláltak a közönség támogatására, kivált a művészeti érdeklődésnek a vidéken való felköltése, ébrentartása érdekében. Hát a vidéki közönség pártfogásának, szeretetének hiánya miatt sem aggódniok, sem panaszkodniok nem kell. Hiszen maguk utaltak a vidéken rendezett kiállítások nagy sikerére, szóltak a szegediek bámulatos érdeklődéséről s azokról a jogos reményekről, melyeket az Aradon rendezendő kiállításához fűznek.

TARCAZA.

Uj templom.

Diszes, uj temploma
Épült az Istennek.
Imádkozni belé
Mégis oly kevesen
S olyan ritkán mennek.

Nem jártak ily diszes
Szép templomba régen,
Imádkozni mégis
Ott volt minden ember
Hittel a szívében.

Az utcán.

Olyan jó esténkint
Az utcán járkálni,
Sok vidám ösmerős
Kedves arcot látni
S örülnek ők is, hogy
Láthatnak már egyszer,
Paroláznak ny, hogy
Örömiüket szinte
Elhiszi az ember.

Ábrahám Ernő.

Az anarkista Klein.

A Kleinok ugy ismeretesek nemcsak kies hazánkban, de az egész golyóbison, mint a kiknek természete szelidség dolgában vetekedik a bárányéval. Van Klein eczetkereskedő, fűszer és kőso kereskedő, van kávéház tulajdonos, nadrágszijgyáros és a békés polgári foglalkozásnak sok ága között feltalálható a Klein, aki rendesen jovialis ember és a társadalmi életben is Klein neve daczára nem ritkán olyan szerepet tölt be, hogy méltán nevezhetnék Grósz-nak is.

A szegedi államfogházban a hová öt napra internáltak, már az első napon megtudtam, hogy a bárány természetű Kleinok között van egy Klein, a ki anarkista. És ez az anarkista épen itt sétál az államfogház udvarán.

Elsápadtam midőn ezt megtudtam. Igaz, hogy nem vagyok köztársasági elnök, de azért mégis haboztam, hogy közeledjem-e?

Közeledtem.
Az anarkista kezében dinamit helyett egy óriási turós béles volt.

A szegedi államfogházlegérdekesebb lakója a sok párbajozó, szocialista földmives, izgatásért elítélt katolikus lelkes között mindenesetre egy Klein

Ödön nevű halvány arcú fiatal ember, ki büszkén vallja magát *anarkistának*.

Ez a fiatal ember minden tekintetben, ugy egyéniségét, mint gondolkodásmódját illetőleg érdekesebb emberek közé tartozik.

Mikor az államfogház csinos, egy emeletes épületének vasrácsos kapuján beléptem, épen séta ideje volt. A tágas, udvaron egy fiatalembert pillantottam meg, ki rövid, szapora léptekkel járt fel s alá, kezeivel idegesen hadonászott s mikor mellettem elhaladt, beszélt, azt hittem hozzám szól, de csak később tudtam meg, hogy *monologizál*.

A felvigyázó tudatta velem, hogy ki az a fiatalember: *anarkista*.

A kíváncsiság nem hagyott nyugton, megösmerni azt a rajongó embert. A véletlen ugy hozta, hogy czellája s az én czellám szemben volt. Mindjárt az első nap délután bekopogtattam (az a szokás, hogy az ujonnan érkezett államfogyok be mutatkoznak a régieknek.) Kölesönös bemutatkozás után székkal kínált s kérdést sem intézve hozzám, beszélni kezdett az ő eszméiről.

Klein Ödön szimpatikus egyéniség. Hosszu sovány arca s ideges száj mozdulata eleintén visszariasztó, de később ép az ellenkezőről győződik meg a szemb

Csak a helyes, egészséges irányban haladjon az akció. A pártolás nálunk a nemzeti érdekeket érintő ügyekben sosem hiányozhatik, sosem maradhat el. És hogy a helyes, egészséges irány művészetünk fejlesztésében meglett, arra garanciát nyújtnak a képviselőház művészeti vitájának öröndetes igazsagai és tanulságai.

Saturnus.

- Az új hadügyminiszteri helyettes.
Mintán Merkl báró tábornagy 50 évi szolgálat után hadügyminiszteri helyettesi állásáról lemondott, helyét Schöneich Ferenc altábornagy, az insbrucki 8. hadosztály parancsnoka veszi át.

- Az aradi román püspök választása.
Aradról írja levelezőnk: Metianu Jánosnak metropolitává történt választása folytán megüresedett püspöki állást választás útján töltik be május 14-én, vasárnap. — A románság két pártra szakadt, s erősen megindultak a korteskedések. A tulzók ugylátszik eszökre tértek. Mert a mint mondják, félre tettek minden politikát és nem tekintik Goldisban a magyar barátot, kit rég annyira üldöztek, nem tekintik, hogy megszegte a passzivitást és hozzá képviselő lett egy olyan miniszterelnök alatt, a ki hivalkodott azzal, hogy a nemzetiségeket ő nyomta el leginkább, hanem azt az embert tekintik benne, ki jóvá fogja tenni Metianu hibáit. Ezt oly jelöltől, ki Metianu pártfogásában Metianu iskolájában nőt fel, a kit Metianu pártfogol, nem várhatják a románok. És ez utóbbi jelölt Hamsea Agoston. A tulzók eme frontváltozása által Goldis János győzelme biztos, s valahára egy hazafias, magyar érzelmű ember foglalja el az aradi román püspöki széket.

Kautsuk-emberek.

Irta: Suchán Elemér.

Vannak emberek, kik avval a sajátos tulajdonsággal bírnak, hogy tagjaikat minden különösebb megerőltetés nélkül tetszés szerinti alakulásban mozgathatja, hajlíthatja.

Ez a sajátosság önkéntelenül is a hüllőket, mint békát, gyikot vagy kigyót hozza emlékezetünkbe.

Az ilyen egyéneket a rokontulajdonosság miatt aztán elnevezték kautsuk-embereknek, vagy (mint a nép találoán mondja) kigyó embereknek.

Kevesen tudják nézni bizonyos undor nélkül a kigyót vagy békát s egészen így némi borzadálylyal nézi végig a közönség is a kigyó- vagy kautsuk-emberek produkcióit.

De hát mindenki úgy él, a hogy tud! A legjobb tehetségét veti a körülmények szerint ki ki latba, az élet folyton ingadozó mérlegén.

Ezek a jámbor emberek kenyérkeresetből, — hogy ne mondjam, hivatásból üzik a foglalkozást.

Ők erre lettek mintegy praedesztinálva. Artatlan emberek ezek, nem róluk akarok beszélni, hanem a társadalom kautsuk emberei-ről akarok diletáltans eszetemmel néhány vázlatot festeni...

Hát ilyen kautsuk-embereket a társas élet minden rétegében lehet — még pedig nagy számban — találni.

Legtöbbszörre feszes, arrogans megjelenésűek ott, ahol — és azok között, kik nem ismerik őket. Mintegy imponálni akarnak a tömegnek. E modor azonban mintegy varázsütésre, azonnal átváltozik, mihelyt oly egyén lép a kerületbe, kinek megjelenése feszélyezi az előbbi.

Ekkor aztán egyszerre könnyed, alázatos, de legalább is udvarias, előzékeny lesz s a merev gögös tartás azonnal hajlékony, kautsuk-szerűvé válik.

Az említett utóbbi egyén talán hivatali főnök, vagy másképpen felette álló egyéniség?!

A laikus szemek ritkán veszik észre a változást, nem kombinálnak, nem következtetnek az okra, ha észre veszik is. Ha látják a merev tartását, az imponáló nekik. Ha a kautsuk-ember leereszkedő, bizonyos határokig udvarias, előzékenykedő (vagy legalább gruppirozza): azt mondják rá, — derék ember, kedves ember! (?)

A sententia ki van mondva s a kautsuk ember már elérte egyik célját.

Hogy mi a végezelja? — azt bajos lenne mindjárt megmondani.

A kautsuk-emberek egyéniségük, körülményeik, helyzetük s hatáskörüik szerint is oly különbözők, mint különböző irányuak céljaik...

Beavatott okokkal nem kérkednek, mert a stéberség titka: a — titok!... Vannak politikai kautsuk-emberek. Ezek mindig a hatalmasak fegyverhordozó esatlósai. Lärmáznak ahol csend van, hallgatnak ahol láрма van. Az ellentétek viszonylaga az elem, melyben jól érzik magukat, mert feltűnni kell, ez a fő cél. Megragadnak minden módot, minden alkalmat, hogy emelkedhessenek — a magasba! (?)...

Mindig észrevétlen pillanatokban lépnek a künn feledett hágesók fokaira. Észre sem vesszük és már ott vannak. Lelődni nem lehet, mert nyakukat szegnek s az emberölést tiltja a törvény!...

Minden elért cél csak mint eszközt használnak, egy távolabbi nagyobb célnak elérésére.

Egyik már hirneves festő lett, másik ünnepelt művész, író, szobrász s így tovább s babérjait sok arra használja fel, hogy hágesót fon belőle, melyet alkalmas pillanatban titkos vágvai várfokára dobja melyen felkuszik (nem a parnassusra) — a magasba s egy nagyságos czim (ha szerény) vagy más valami a bér, a cél mit elér.

Ha elérte már, ha csak akkora biztos talaj is van lábai alatt, melyen állva talpa tér el, — szakít egyszerre a multtal, meghazudtolja a collegialitást, — lenézi

lélő. Kinézés után 20—22 évesnek látszik, habár már 30 éves.

Tisztességes, jómódu szülők gyermeke, kik tanították, majd a vasúthoz adták. Két évet töltött ott, de a lapokban megjelent szociális, majd anarkistikus irányú cikkeiért a szolgálatból elbocsátották s másfél év előtt ugyan csak hasonló cselekedeteiért a katonai becsületbíróóság tartalékos tiszt rangjától is megfosztotta.

Mikor tanairól beszélni kezd, eleintén nyugodt, de később annyira belemelegszik, hogy beszéde gyors idegességbe esap át s emellett kezeivel gyorsan hadonász.

Művelt, képzett ember. Jártas a hazai, de különösen a német, francia s angol irodalomban s leginkább a német s francia nemzetgazdászok s a szociális írók műveit olvasgatja.

Fanatikus, rajongó, a ki eszméiért most is is egy évi államfogház büntetést szenved s mint előttem kijelentette, ez a büntetés csak fokozni fogja ambícióját, hogy eszméiért Magyarországon harezoljon, bárha életébe kerüljön is.

Hosszan, sokáig beszélt előttem eszméiről, majd beszédét megszakítva, megkértem, válaszolna néhány hozzáintézet kérdésre.

Szivesen beleegyezett. Leült ágya szélére, velem szemben s várta kérdéseimet. Mikor egy kérdést intéztem hozzá kissé gondolkozott, de nyomban utána szapora bőbeszédűséggel adta meg a feleletet. Magyar fiu, de mivel leginkább német műveket olvas, a feleleteit előbb németül csoportosítja, s azután mondja

el magyarul. Bocsánatot is kért, ha némely helyen nem tudja gondolatait helyes magyarsággal kifejezni, okadatolván azt azzal, mit már fentebb említettem.

Legelső kérdésem az volt: *Szociálista e ön, vagy pedig anarkista?*

Minden gondolkodás nélkül adta meg kérdésemre a feleletet, mely körülbelül a következő volt:

A szociálistáknak anarkistikus részével foglalkozom, vagyis a szociálistáknak azon részét ismerem el és propagálom, mely az egyént a közszemből teljesen érvényre juttatja, de a hol a köz is teljes egészében érvényre jut.

— Mit ért ön az egyén és köz érvényre jutása alatt?

A kérdést teljes egészében fejtegetni majdnem lehetetlen. A középkorban annyira divott skolasztikai bölcseletben a nominalizmus és realizmus, itt ismét az individuuum (egyén) és a millieu (köz) alakjában újra életre kél; életre ébresztette *Darvin, Thain és Marx tanai*. Az egyén a mai államrendszer tuhatalmánál fogva teljesen elvész, de a köz nem teljesíti ama hivatását, melyet az egyén megsemmisítésével teljesítenie kellene. A mai állami rendszer és hatalom nem más, mint a nagy tőkének őrzője.

Hogy az egyén teljes egészében érvényre jusson, szükséges egy bizonyos átmenetet teremtenünk, — a melyben úgy az egyén, mint a köz, annélkül, hogy egyik a másiknak egyéniségéből veszítene, érvényre jusson.

Miben látjn ön a skolasztikának újra ébredését és nem gondolja, hogy eme tant az ókorban is terjesztették?

— Teljesen igaza van. Már említettem, hogy a millieu tanáról, mely tulajdonképp a görög bölcseletben már megvolt és pedig Platónak anamenezis (lélekátvándorlás) tanában, a modern természettudományi bölcselet új köntösben teljesen újra felelevenítette. *Liebemann*, de különösen *Weissmann* a híres német zoológus, eme tant napjainkban munkáiban propagálja.

Ön a millieu tanát teljesen elfogadja?

A millieu tanában, mint minden teoriában tévedések vannak, de hogy az ember környezete által, — nem számítva ide a föld, faj s éghajlati viszonyokat — teljesen befolyásolva lesz, ezt minden utógondolat nélkül elfogadom. Azt azonban, hogy az egyén csak nulla, báb legyen, nem fogadom el. Tény az, hogy az egyénre környezete befolyással van, de viszont az egyén oly befolyást gyakorolhat, hogy eme környezetet teljesen átalakíthatja és eme környezet segítségével gondolatait továbbíthatja. Az egyén felhasználja környezetét mint szöcsövet, hogy gondolatait ezáltal terjeszthesse és célját elérje.

Beszélt még ezután hosszan az egyénről s a közről. Mikor beszédét befejezte más témára, a munkás mozgalmakra tértem át.

A nemzetközi munkásmozgalmakról hozzáintézett kérdésekre nagy lelkesültséggel beszélt.

Előre bocsájtotta, hogy a jövő század a munka kérdését fogja megoldani s érvényre juttatni s becsben tartani a munkát. Ezt ő bizonyosra veszi. A jelenlegi nemzetközi munkásmozgalmak már

azokat, kik esetleg lenn maradtak; azokat, kik közül ő még csak az imént emelkedett fel a véletlen, a szeszélyes körülmények kezébe fogódzva. Tagadhatatlanul jó tornásznak kell lennie, hajlékonynak, rugékonynak, mint a — kautsuk . . .

Van aztán olyan, ki bizonyos szűkebb körben mozoghat.

Valami kisebb, vagy közepes állást tölt be (sokszor szószert értve.)

Ez szolgálatkész, alázatos fölfelé; gögös, követelő, kegyetlen lefelé.

Udvarol nyakra-főre a főnöke leányainak.

Virágosokra állandó rovat van budgetjében. A név és születésnapokról katalógust vezet. S ő tudja legjobban mi az az evidencia.

Az elfogult apában reményeket támaszt, (ki benne reméli a jövődőt) sejtetni enged bizonyos dolgokra, szóval kombinációba hozatja magát.

Aztán a protekció révén mind magasabb rangba jut... de hirtelen például elhelyeztetni magát!...

S a főnök nem okul, megmarad rövidlátó apának... Más kautsuk ember jön s elülről kezdődik a processus.

A fejlődés szakában könnyebb hajlítani a fát! A gyermeket is könnyebb! A későbbi kautsuk emberek már ott ülnek az iskola padjain...

Legtöbbnyire a magoló, irigy, kárörvendő, önző, sunyi iskolás gyerekekből fejlődnek, kik ha a tanár leejti czeruzáját, zajos udvariassággal sietnek felemelni, nagyokat köszöngetnek a mindenható tanárnak, — ki sokszor téved s nem ritkán részrehajló is.

Ezek a gyermekek spiczliskednek tanuló társaikra, szóval mindenképen a tanár rokonszenvét igyekeznek kihizelni.

Megrovandó az a tanár, ki elősegíti a stréberségi hajlam fejlődését többek közt azzal is, hogy egyik-másik kedvencét a kémszolgálattal bizza meg. — Egyenes, nyílt karaktereket nem lehet így nevelni!...

Léteznek még alkalmi kautsuk emberek is. Ez a speczies is nagyon elterjedt. Ezeknek nincs előre meghatározott céljuk.

Csak ha valamire — bár véletlen — kilátás nyílik, akkor kezdenek ruganyossá válni.

Ezeknek mindenkéhez van — s mindig van — szavuk. Részvénytulajdonosok, gratulációk alkalmával mindig első. — Egyik-másik családba oly ügyesen befurja magát, hogy visszásnak sem tűnik fel. Egyszerre csak a család barátja, meghittje — tanácsadója, titkára lesz.

Ha valami idegen kéri a kötelekek okait, a család a legszebb epithetonok kíséretében magasztalva ismerteti. „Egy önzetlen derék ember, ki esupán rokonszenyből mindent képes tenni a családunkért” s több efféle.

Pedig a kautsuk ember csak alkalmat vár, hogy mindennek ellenkezőjéről fényes tanúságot tegyen — persze titkon.

Összeköttetést keres vagy más egyebet. Az okot (bölcse!) sohasem árulja el. Főjellemtvonása a hizelgés! Örök mosoly az ajkak körül.

De nagyon sok fajta az ily erkölcsi bandita s akad még most is ostoba varjú még pedig sok, ki a saját kiengedi a szájából a ravasz róka szavára.

A közvélemény, a társadalom most is kancsal és nagyot hall... Pedig az orvosi tudomány nagyot haladt, tömördek „recept” van írva a beteg részére, de mi haszna, ha az orvosságot nem akarja bevenni!...

A Figaró leleplezései.

— Saját tudósítónktól. —

A Figaró mai számában Gallifet, Casimir Périer, Laroche volt madagaszkári kormányzó, Docayné, Painlevé, Lonquetty és Hadémard vallomásai közli. Gallifet nagy dicsérettel szól Piquartról és azt mondja, hogy Walsin-Esterháznak az idegen hatalmasságok katonai attachéihez való viszonyát mindenki is-

merte. Talbot angol tábornok, volt párisi katonai attaché, egy ízben csodálkozásai fejezte ki előtte azon, hogy Esterházyt nem tartóztatják le, holott a katonai attachéknak minden kívánt felvilágosítást megad.

Casimir-Périer először is kijelentette, hogy most már az ország zilált viszonyaira való tekintettel mindent el fog mondani, a mit tud és teljesen rendelkezésre áll, nehogy hallgatását továbbra is félremagyarázzák.

Löw elnök: A Dreyfus elleni vizsgálat már folyamatban volt e és Dreyfus le volt e már tartóztatva, mikor ön a Dreyfus ügyről értesült?

Casimir Périer: Azt hiszem igen, de lehet, hogy tévedek.

Löw elnök: Midőn Mercier tábornok önnek erről az ügyről beszélt, említette e a Dreyfus ellen bizonyító adatokat.

Casimir Périer: Mercier általánoságban beszélt arról a bizalmatlanságról, mellyel a vezérkarban Dreyfus ellen viseltetnek és elmondta, hogy egy tőle származó okmányt egy idegen hatalom követségén találtak meg.

Loew elnök: Nem szolt ő még más titkos okmányokról, melyeket a borderón kívül mutattak a haditörvényszéknek?

Casimir Périer: Arra emlékezem, hogy árulásokról beszélt a vezérkar körében, de arra nem, hogy ő ez alkalommal Dreyfust megnevezte volna.

Loew elnök: Emlékezik ön a Dreyfus ügyből kifolyólag keletkezett diplomáciai incidensre?

Casimir Périer erre Münster grófnak 1895. január 6 án nála tett látogatásáról így nyilatkozott: Münster gróf a birodalmi kancellártól kapott utasításra megczafolását kérte annak az állításnak, hogy a német nagykövetség bele van keverve a Dreyfus-ügybe.

Périer azt válaszolta, hogy őt magát nem terheli felelősség, minthogy azonban a távirat az ő személyes lojalítására apellál, mindent megmond.

is sokat lendítettek a munkások sorsán. A jelenlegi viszonyok arra vallanak, hogy a jövő század tisztán a munka s a munkásság százada lesz.

A munka az erkölcsök ujjaszületését teremti meg, regenerálni fogja a gazdagok osztályát és bekövetkezik ama harmonia és világbeke, melyért a munkások küzdenek s a melyek elérését célul tűzték ki.

A jelenlegi internacionális munkásmozgalmak mindjobban belátják azt, hogy a teljes szabadság, egyenlőség és testvériség csakis az anarkiában lehetséges és mindjobban hajlanak az anarkisztikus mozgalmak felé, belátva ennek benső megdönthetetlen és kizárólagos igazságát.

A külföld minden államában ma már majdnem kivétel nélkül csakis anarkisztikus mozgalmat ösmerünk, mert a munkások csakis az anarkiában látják érdekeiket megvalósítva s megvalósíthatónak.

A magyar, különösen az alföldi munkásmozgalmakról s a követett irányról intézve hozzá kérdést felállt helyéről. Hozzá lépett s kezeivel folyton magyarázva, nagy elragadtatással beszélt.

A magyar proletár munkás — úgy mond — hivatva van a világhistoriának egy újabb történetét bemutatni. Magyarországból a magyar proletár munkásság által azon világesemény következik el, mely a föld összes munkásait felszabadítja.

A magyar munkásnép, mely jelenleg a legelnyomottabb s elgyötört a világ összes munkásai között, ez a szegény nép fogja a krisztusi megváltást az összes népek hirdetni. A nagy alföld lesz böl-

esője a világ ujjaszületésének úgy erkölcsileg, mint anyagilag.

A legutóbb lefolyt munkásmozgalmak már megmutatták ama hatalmas erkölcsi erőt, mely a magyar munkásmozgályban rejlik.

A munkásmozgalom ama része, mely a szociáldemokrácia alapján áll, — félrevezetve az önző s haszonleső vezetők által — még tartja magát, de eljő az idő, midőn ez a rész is felvilágosodik s az anarkiához csatlakozva velünk küzd majd.

— Ön az individualisztikus vagy pedig a kommunisztikus anarkizmus híve? — volt a további kérdésem.

Már említém, hogy én az individuum és a köz között harmóniát keresek. Elösmerem az egyén teljes szabadságát, de olyként, hogy ez a köznek rovására ne történjék.

Az individualisztikus anarkizmus a tiszta ön-séget hirdeti s terjeszti; az egyén föltétlen szabadságát még akkor is, ha a köznek kárára volna.

A kommunisztikus anarkizmus viszont csak a közjólétet tartja szem előtt és megsemmisíti az egyént. Nem lehet tehát ezt elfogadni s én sem fogadhatom el. Az én elveim által lesz megoldva az egyén érvényre jutása anélkül, hogy a köz ezáltal csorbát szenvedne.

Későre járt már az idő, közel állunk ahoz az időponthoz, mikor ezellánk ajtaját reánk zárják, siettem, de távozásom előtt még megkérdeztem, hogyan gondolja eszméinek megvalósítását?

Röviden elmondotta erre a kérdésre is véleményét.

Nem erőszakkal, hanem az erkölcsi ujjaszületés által, — volt a válasz. — A világnézet megváltozásával — folytatta — sikerül nekünk a népet a régi világból kiszakítani és mint küzdőt az új világnézethez megnyerni.

A világnézet átalakításával erkölcsi változás is beáll, de beáll ezen átváltozással a társadalom átváltozása is. Ép ezen átalakulás, amelyen már a munkás osztálynak egy része átment, mutatja, hogy helyes uton s helyes fegyverekkel dolgozom. Célom: a munkásságot kiszabadítani mai helyzetéből és ha céloim sikerül, ha nem is nekem, de utódaimnak, akkor megvalósul eszmém s a magyar munkásság, melynek érdekében ezután is harezolni fogok, nagy és hatalmas lesz.

A fiatal, jobb sorsra érdemes ifjura szigoruan ügyelnek az államfogházban. Beszélnie csak párbajért elitelt államfoglyokkal szabad, levelezéseire, különösen a külföldiekre nagy figyelmet fordítanak. Minden sorát átolvassa az igazgató, s nem egy ízben történt, hogy nem továbbította, visszaküldi.

Az ideális anarchista, Klein Ödön még nyolcz hónapig marad lakója a szegedi államfogháznak s kegyelmet, ha netalán adnának neki — mint azt a meghatározottabban kijelentette — nem fogad el, mert inkább kész a börtönben meghalni, mint elveit, eszméit feladni, pedig a kegyelmet csak ez utóbbi esetben kaphatná meg.

Löw József.

Azután kijelentette Münster grófnak, hogy a német nagykövetségen egy ügyiratot találtak, a melyet a kormány azonban nem tart fontosnak s a mely a német nagykövetséget nem keveri bele a Dreyfus ügybe. Az a körülmény azonban, hogy egy idegen hatalmasság nagykövetségénél olyan okiratot találtak, a mely, úgy látszik, francia katonatisztól származik, elegendő arra, hogy azt a katonatisztet bűnösnek tartsák. Münster gróf határozott czáfolatot kívánt. Périer erre azt válaszolta, hogy ilyen czáfolatnak nem csak a német nagykövetségre kellene vonatkoznia. Néhány nappal rá ez az incidens befejeződött. Az a tanu, a kinek Mercier tábornok azt mondta, hogy a haditörvényszéknek egy ügyiratot terjesztettek elő, ezt nem úgy értette, hogy ez ügyirat közlésének csak a bírakra kell szorítkoznia, Périer végül kijelenti, hogy Vilmos császár állítólagos leveleiről csak Paschal Grousset interpellációjából értesült.

Laroche tábornok madagaszkári főelnök azt vallja, hogy Dupére tengernagy állítása szerint Lajos Viktor osztrák-magyar főherceg, ki Dupérrel beszélgetett, becsületszavára mondta, hogy Németország Dreyfussal soha sem volt összeköttetésben.

A reformátusok konventje.

— Donesztika és az egyházi adózás reformja. —

Budapest, április 10.

Tegnap kezdődött meg Tisza Kálmán főgondnok és Kun Bertalan püspök kettős elnöklésével a reformátusok egyetemes konventje, melyen Antal Gábor, Szász Károly, Kis Aron püspökök, Bartók püspökhelyettes, és báró Vay Béla, báró Bánffy Dezső, gróf Degenfeld József és Szilágyi Dezső főgondnokokon kívül az összes egyházkerületek képviselői résztvettek, köztük közéletünk számos vezéralakja.

Az első ülés két főmozzanata a közalapi jelentés volt az egyház egyetemes alapjáról és az adózási viszonyok tárgyában a Tisza Kálmán által beadott javaslat tárgyalása.

Meglepően örvendetes képet nyújtott a domesztika fejlődése. Másfél évtized alatt az alap a szegény hívők filléreiből egy millió forintot meghaladó összegre rug ma, daczára annak, hogy ez alából már másfél millió forintot meghaladó összeg bocsáttatott az egyház közszükségleteire. A debreczeni zsinat életbeléptette az önmegadóztatást a köz-célokra is, azóta a meglehetősen komplikált szervet majdnem teljes preczióval működik. Az egyévi járulékból átlag alig 10 százalék marad befizetetlenül, sőt az összes hátralék sem megy túl az egyévi adózási összeg 40 százalékán. Ez eredményre méltán büszke lehet az egyház, ugy a nemes gondolat megtestesítéséért, mely bámulatosan bevált, mint az egész gépezet pontos funkciójáért, amelyet bizony megirigyelhetnek tőle a pénzügyminiszterek, főleg azért, mert mint az egész reformált egyházi szervezet, ez is ingyenes teljesen.

A másik kérdés az adó kérdése volt. Tisza Kálmán tavalyi indítványa folytán az egyházi adó kérdésben megtörténtek 2368 egyházban az összeírások, 24 hátramaradt. Egyenesen borzasztó eredmények állanak itt előttünk. A református hívek összes állami egyenes adója 7.186.476 forint. Az egyház rendes kiadásaihoz a hívek járultak 2.286.573 forinttal, vagyis átlag fizették az egyház rendes kiadásaihoz állami összes egyenes adóik 47.30 százalékát, ha pedig a rendkívülieket is hozzávesszük, bizonyos, hogy a reformátusok egyházi adója — a domesztikával együtt — közel 70 százalékát

teszi átlag az összes állami egyenes adónak. Ez valóban tarthatatlan állapot, annál inkább, mert a kivétési kulcs ezt még súlyosabbá teszi. Kivált a szegényebb egyházakban nem egy oly házasság van, aki 15 forinton felül fizet s akinek 2-300 százalék egyházi rendes adója az államival szemben.

E visszasságok ösztönözték a közalapi bizottságot ama javaslatra, hogy az adórendszer reformja tétessék napirendre, s egy bizottság által készítették elő a legközelebbi zsinatig. Nagyon érdekes és tanulságos vita fejlődött ki, melyet Szilágyi Dezső kezdett meg s melyben Fejes István, gróf Degenfeld József, György Endre és Tisza Kálmán vettek részt. A többség kimondta a kérdés napirendre hozatalát, amely annyiban nevezetes újítás, mert eddig az adókules megállapítása az egyes egyházak autonómikus joga s ezen a felfogáson kell részt venni. A közhangulat többsége — különösen Szilágyi Dezső érvelésének sulya alatt — a mellett volt, hogy adóztatás könnyítése czimén egyes egyház csak akkor részesülhessen segítségben, ha a maga részéről mindent megtett az osztályba sorozás szerint való adófizetésre, tenát a párbért — legalább merevségében — elejtette.

A gyűlés még pár napig együtt marad.

Nevezések

a debreczeni lóversenyekre.

Második nap, vasárnap április 16-án a lóversenyre a következő nevezések történtek:

I. Nyeretlenség verseny. 1200 korona. Adja a földmivelésügyi m. kir. miniszter. Távság 1200 méter.

1. Gr. Degenfeld Imre Alfio. 2. Br. Bánffy Albert Bora. 3. Br. Pietzger Rud. fhdn. Darling Grace. 4. Mr. Newmarket Tarna. 5. Geist Gáspár Yvonne. 6. Ugyanaz Ravasz. 7. Ugyanaz Mátra. 8. Szemere Kálmán fhdn. Honi. 9. Rohonczy Gida Tiszagyöngye. 10. Ugyanaz Dallam. 11. Ugyanaz Delnő. 12. Gr. Pejacevich Albert Ujfalu. 13. Br. Szentkereszty Pál Pele.

(Elzárattott 13 nevezéssel.)

II. Totalisateur-verseny. 1700 korona. Egyleti díj. Távság 2400 méter.

1. Br. Bánffy Albert Bora. 2. Mr. Newmarket Tarna. 3. Ugyanaz Diák. 4. Geist Gáspár Abszi. 5. Ugyanaz Bokros. 6. Ugyanaz Kántor. 7. Liptay Béla Nyiri bieskás. 8. Rohonczy Gida Tiszagyöngye. 9. Ugyanaz Dallam. 10. Gr. Pejacevich Albert Ujfalu. 11. Br. Szentkereszty Pál Pele.

(Elzárattott 11 nevezéssel.)

III. Eladóverseny. 1200 korona. Egyleti díj. Távság 1600 méter.

1. Gr. Degenfeld Imre Alfio. 2. Kálly Szaboles Yatagán. 3. Br. Pietzger Rud. fhdn. Chimay hercegné. 4. Mr. Newmarket Mentő. 5. Ugyanaz Ise. 6. Geist Gáspár Mátra. 7. Ugyanaz Kántor. 8. Ugyanaz Ravasz. 9. Szemere Kálmán fhdn. Honi. 10. Rohonczy Gida Arkádia. 11. Ugyanaz Arkangyalát. Gr. Pejacevich János Őrsi rózsza. 13. Br. Szentkereszty Pál Pendej.

(Elzárattott 13 nevezéssel.)

IV. Eladók gátverseny. 1200 korona. Egyleti díj. Távság 2400 méter.

1. Br. Pietzger Rud. fhdn. Chimay hercegné. 2. Ugyanaz Pebble. 3. Mr. Newmarket Mentő. 4. Geist Gáspár Douairière. 5. Ugyanaz Pletyka II. 6. Ugyanaz Dóme. 7. Liptay Béla Gladiator. 8. Rohonczy Gida Abgar. 9. Ugyanaz Esterlány.

(Elzárattott 9 nevezéssel.)

V. Eladók akadályverseny. 1200 korona. Egyleti díj. Távság 3200 méter.

1. Br. Bánffy Albert Torontál. 2. Br. Pietzger Rud. fhdn. Nevermind II. fv. 3. Ugyanaz Pebble. 4. Geist Gáspár Douairière. 5. Ugyanaz Pletyka II. 6. Ugyanaz Dóme. 7. Liptay Béla Gladiator. 8. Pejacevich Albert Risico. 9. Ugyanaz Tilby II. 10. Balázs Iván Törökbeese. 11. Gr. Merveldt M. kap. Teretvár. 12. Gr. Bethlen Károly Tekergő fv.

(Elzárattott 12 nevezéssel.)

VI. Nagy akadályverseny. 2000 korona. Adja a „Magyar Lovaregylet.” Távság 4800 méter.

1. Br. Harkányi János Renegat. 2. Geist Gáspár Dóme. 3. Ugyanaz Pletyka II. 4. Liptay Béla Csehi. 5. Ugyanaz Délceg II. 6. Gr. Pejacevich Albert Sironi. 7. Ugyanaz Ohó. 8. Gr. Merveldt M. kap. Teretvár.

(Elzárattott 8 nevezéssel.)

SZÍNHÁZ.

* **April 11 a színházban.** Diszelőadást hirdetett a színlap és műsorra volt tűzve *A honvédhuszárok, vagy a nagysarlói győzelem.* Az igazgatóság, amely a színtársulathoz évről-évre az olcsóbb erőket keresi, úgy látszik, még a diszelőadásra is a legselejtesebb darabot tűzi ki, mintha csak szándékosan akarná elriasztani a közönséget, a színháztól. Csoda, hogy ezt a „diszelőadást” is nem 100 % áremeléssel rendezték. A közönség ásitott, de erről az előadók nem tehetnek. Azt hisszük, alkalmasabb lett volna az Aranylakodalmat, vagy a Hadak utját előadni. Minden esetre sajnáljuk, hogy az igazgatóság a debreczeni színházat összetéveszti a Hőköm-féle fabodékkal.

* **A Vigszínház új darabja** Budapesti tudósítónk jelenti: Pikár Gyula, az ismert író tegnap este mutatkozott be a színházi közönségnek Dodó főhadnagy című darabjával. A darab főszereplője tulajdonképpen nem is Donhoffer báró (Fenyvesi), a czimbéli Dodó főhadnagy, hanem Dombrádi Juan (Góth) az ünnepelt író, az asszonyok kedvence: Dombrádi, aki egy érdekes problémát keres, titkos levelekben, amolyan „lelki érintkezésben” van valakivel, akiről csak azt tudja, hogy rokon lélek az övével, hogy megérti őt. Dodó azt ajánlja barátjának, az írónak, hogy kutassa ki az ő „lelki ideálját” és intezzen ellene valóságos szerelmi ostromot is. És meglesz a probléma azzal, hogy vajjon az ismeretlen Ő melyik ideáljához fog hajlani a valóságában megjelenő, vagy a lelki ideáljának. Ez az ötlet abból az alkalomból jut eszébe Dodónak, hogy az ismeretlen Kárpát-Füredre megy és oda címzetteti az író leveleit. Megosztjuk egymás közt a fürdő minden dämáját, sorra udvaroljuk őket és a mi szerelmi technikánk mellett lehetetlen hogy ki ki ne pattanjon a titok. Így tervezi Dodó, és az író rááll. Csakhogy akkor már elesavarta fejét egy csitri lány, egy bakfis, Sórica (Almási Lola), aki egy csapodár kis jukker asszonynak, Dombrádi egyik leghivebb rajongójának (Lánczi J.) az unokahugocskája és aki szintén éppen Kárpát-Füredre megy nyaralni. A bonyodalmak után kitűnik, hogy a titkos levelező maga Sárka s ezzel önként oldódik meg a Dodó főhadnagy problémája. A darab a Vigszínháznál megszokott pompás rendezésben került színre s az említettek kivül Varsányi Irén, Tapolezai, Gál, Rónaszéki, Balassa, Nákó, Lina, Gyöző, Megyeri, Berzetei Ilona és még többen szerepeltek benne.

* **P. Vida Etelka fellépte.** P. Vida Etelka, ki nemrég szép sikerrel vendégszerepeit színpadunkon, pénteken és szom-

baton
színpad
szomb
lóp fel
fellépte
közöns
ezeni
dégster

— A .L

A

Bu

A képv

ügyi tá

Plósz S

de érde

beszéde

zött ad

fő czél

mányzár

Dezső

gadták,

életbelé

nek a l

párhuzar

Utána V

a multb

s kérdez

delmezőj

példáját

igazságü

tottaknak

erősen el

jal fogad

Bud

2 ó. 50

kath. p

már fel

A r

Buda

Az ev. r

kozásait.

osztó bizo

melyből k

nagy szá

Az előadó

a bizottsá

nyeket. A

kozásait.

A harma

Budap

Ma volt a

huzása, m

sorsjegy a

nyert s a

illeti a 600

játék a jöv

N

T

Lapzárta

seetleg hétfő

Kéziratok

vallalkozhat

oldalára írni

— Engl

fogja viseln

kében a de

előkelő tagj

kisebb. czél!

baton ismét vendégszerepel a debreczeni színpadon. Pénteken *Üdvöske* operettben, szombaton az *Ingyenélők* népszínműben lép fel Vida Etelka, ki debreczeni első felléptekor már megnyerte a debreczeni közönség tetszését. P. Vida Etelka debreczeni vendégszereplése óta sikerrel vendégszerepelt a szabadkai színpadon is.

Legujabb.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai. —

A képviselőház ülése április 12-én.

Budapest, április 12. (Érk. d. u. 2 ó.)

A képviselőház mai ülésén az igazságügyi tárcza költségvetésének tárgyalásakor *Plósz Sándor* igazságügyi miniszter rövid, de érdeklődéssel hallgatott és tartalmas beszédet mondott. Gyakori éljenezések között adta elő programját, melynek fő célja, hogy az igazságügyi kormányzást ott folytassa, a hol *Szilágyi Dezső* végezte. Nagy tetszéssel fogadták, mikor a polgári perrendtartás életbeléptetéséről a polgári törvénykönyvnek a kereskedelmi törvény revíziójával párhuzamosan való megvalósításáról szólt. Utána *Visontai Soma* éles hangon beszélt a múltban történt törvénytelenégekről s kérdezte a minisztert, hogy az igazság védelmezője lesz-e, mert a múltban szomorú példáját látta az ellenkezőnek, mikor az igazságügyi kormány a méltatlanul bántottaknak soha elégtételt nem adott. Az erősen elfogult túlzó beszédet nagy zajjal fogadták.

Haldokló püspök.

Budapest, április 12. (Érk. d. u. 2 ó. 50 p.) *Zalka János* győri róm. kath. püspök haldoklik. A főpap már felvette az utolsó kenetet is.

A reformátusok konventje.

Budapest, április 12. (Érk. d. u. 2 ó.)

Az ev. ref. konvent ma folytatta tanácskozásait. *György Endre* a tőke segélyosztó bizottság felterjesztését ismertette, melyből kitűnt, hogy a segélyt kérők nagy számához képest a pénz kevés. Az előadó javaslatára elhatározták, hogy a bizottság 1902-ig nem fogad el kérvényeket. A konvent holnap befejezi tanácskozásait.

A harmadik osztályorsjáték utolsó huzása.

Budapest, április 12. (Érk. d. u. 2 ó.)

Ma volt a harmadik osztályorsjáték utolsó huzása, melyen a legutoljára kihuzott sorsjegy a 4197. számú 10,000 koronát nyert s a megállapított terv szerint ezt illeti a 600 000 koronás jutalom is. Az új játék a jövő hónapban kezdődik.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.
Részletek visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

— **Englisch peaking Club.** Ezt a címet fogja viselni az az intézet, melynek érdekében a debreczeni társadalom számos előkelő tagja indított mozgalmat. Nem kisebb czélt akar a lelkes tábor elérni,

mint azt, hogy alkalmat adjon a modern nyelvek, de különösen az angol nyelv tanítása által az önképzésre és azoknak az ismert kellékeknek megszerzésére, melyekre modern, intelligens embernek okveitlenül szüksége van. Az eszme főharcosa *Sebesi B. Vilmos*, kinek gazdag nyelvismerete széleskörű tapasztalatai és munkássága bizonyára el fogják érni a kitűzött czélt. Az általa szervezendő *Englisch peaking Club*, angol klub, melynek már is számos tagja van. tágas helyiségben naponként tartana összejövetelt, hol a tagok beszélgetésekkel, közös olvasásokkal, felolvasókkal, vitákkal, angol lapok és folyóiratok olvasásával sajátítanák el teljesen az angol nyelvet. A klubbal kapcsolatban egy nyelviskola is létesülne, hol az angol, francia, olasz és német nyelvet a legjobban bevált, modern módszer segítségével tanítanak szakképzett, okleveles nyelvtanárok. A tanítás alapja beszélgetés módszer lenne, melylyel párhuzamosan tanítanak a nyelv törvényeit is. Európa nagyobb városaiban e módszerrel meglepő, gyors sikereket értek el. Az érdekes és valóságos kultüresemény számba menő vállalatot, a közönség megérdemelt figyelmébe ajánljuk.

— **Az ipartestület diszülése.** A debreczeni ipartestület hivatalos működését 1899. évi április hó 14-ikén megkezdi, azt megelőzőleg pedig április 13-án d. e. 11 $\frac{1}{2}$ órákor az ipartestület hivatalában (Simonffy-utca 2-ik szám I. emelet) diszülést tart, melyet este 8 órákor az „Arany-Bika” szálloda dísztermében társas vacsora követ.

— **Eljegyzés.** *Kirchmayer Vilmos* Kis-Egyezkérő eljegyezte *Kaszanyitzky Margit* kisasszonyt. Szerencse és boldogság kísérje egy hosszú életen át az egymást szerető szíveket.

— **Elgázolás.** Tegnap délután *Lopsánszki József* kocsis a Kossuth-utczán felügyelet nélkül hagyta lovait. A szekér elé fogott lovak megbokrosodtak s végig száguldotak a Kossuth-, Burgondia- és Csapó-utczára s ott *Borbély György* 8 éves fiút elütötte. A gyermek könnyebb természetű sérüléseket szenvedett. A rendőrség megindította a kocsis ellen a vizsgálatot.

— **Öngyilkosság a közvágóhídon.** Némi részletében rejtélyesnek látszó öngyilkosság történt tegnap délután 2 óra után a közvágóhídon. Az ott három év óta napszámos gyanánt alkalmazott *Kozma József* holttestére akadtak ugyanis, a ki a trágya szállító szekér mögött a földön feküdt. Nyakán nem nagyon szorosan egy villanydrót-hurok volt s úgy úgy látszik mintha ez a drót a tetem sulya alatt leszakadt volna, bár a nyakon mélyebb bevágás nem látható, de a kocsi egyik kiálló részén ugyanazon drót egyik részlete még fel volt csavarva. A holttest feje hátulján egy erősebb zuzódás nyoma látható, amely úgy is jöhetett létre, hogy a tetem esése közben ezen testrésze esett. Holttestét a szintén napszámosként alkalmazott öcsese *Kozma István* találta meg s jelentése után *Ulreich József* vágóhídi segédállatorvos élesztési kísérleteket tett a szerencsétlenül, de eredménytelenül. A megjelent dr. *Balkányi Emil* kerületi orvos a már beállott halált konstataálta. A mezőrendőrség részéről *Orosz László* rendőrfogalmazó és *Kovács Lajos* mezőbiztos jelentek meg a vizsgálat megejtése végett. A holttest mellett egy papirfoszlányon czeruzával nagy nehezen összerótt néhány szó feküdt, tartalma a következő volt: „Levél író vagyok. Ez világon Senkit Ne bánásak. Fáj a szívem gyermeki mért. Meg kel halni Róla Nem tehetek Végetem Senkit Ne bánásak”. — Feltűnő, hogy a kiálló kocsi rész amelyen a hurok megerősítve lehetett csupán 130

centiméterre van a talajtól míg az öngyilkos körülbelül 160 cm. magas volt. Az is feltűnő, hogy a nyakon talált hurok végei nem mutatják az elszakadás nyomát, hanem inkább úgy látszik, mintha az elszigetelt vezeték kiálló sárgaréz drótja el lett volna vágva, s végei villamos használatra előkészítve lett volna. Nagyon gyanus a fejbe is és az, hogy a mellette talált papírlapon erősen hangsúlyozva van, hogy az eset miatt senkit ne bánásanak. De viszont az is tény, hogy az öngyilkos szeszes italokkal élt, bár ez undorító foglalkozása mellett nem volt esoda és mivel dolgait hiven elvégezte és rendesen jókedvű ember volt, felebbvalói is jól bántak vele, a vágóhídi kapus pedig úgy emlékszik, hogy 2 óra tájban tőle a szerencsétlen czeruzát kért és úgy lehet azzal írta meg utolsó levelét.

— **A h.-bösszörményi rablógyilkos.** Ez év elején történt H. Böszörményben, hogy egy vagyonos asszonyt lakásán meggyilkoltak s kiraboltak. A csendőrség hosszú ideig folytatta a nyomozást s kikutatta a gyilkost *Lázár Bundi János* személyében, ki beösmerte a gyilkosságot s hogy nem talált pénzt, csupán egy véka búzát vitt el. A debreczeni vizsgálóbírószék a vizsgálatot befejezte s az ügyészség már a vádindítványát is megtette. A debreczeni törvényszék valószínűleg már a jövő hó elején megtartja a végtárgyalást a rablógyilkos ügyében.

x **Hivatali helyiségül,** esetleg ipari czelokra raktárnak stb. igen alkalmas, nagy, egy emeletes ház a központban, akár egészben, akár két részre osztva, olesó bérösszegért kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Gyászrovat.

† **Szóllósi Antal,** a békés-bánati ev. ref. egyházmegye tanácsbírája, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa élte 74 ik évében, Makón e hó 10 én, hosszas szenvedés után elhunyt.

† **Szirmai Szirmai Ödön** volt országgyűlési képviselő, Zemplén vármegye törvényhatósági biz. tagja. 1848-as honvédtiszt, ág. evang. egyházfelügyelő, hosszas szenvedés után Sztankóczon április hó 8 án 81 éves korban végelgyengülésben elhunyt. Holttestét Sztankóczon április 9 én beszentelték és 10 én Pazdicsón a családi sírboltban temették el.

Irodalom és művészet.

Jubileumi Emlékkönyv.

A kolozsvári egyetemi kör, mely a jelen év tavaszán fogja megünnepelni negyedszázados fennállásának jubileumát, ebből az alkalomból egy nagyszabású diszes Emlékkönyvet ad ki, mely magában foglalja az egész kolozsvári egyetemi ifjuság multját és jelenét.

A kör a könyv szerkesztésével *Gergely György* egyetemi kör elnököt és *Bodor Antalt*, a „Kolozsvári Egyetemi Lapok” mult évi szerkesztőjét bizta meg, kik már hozzáláttak az Emlékkönyv összeállításához, s a napokban küldték szét az előfizetési felhívást.

A könyv tartalma körülbelül a következő lesz: Első sorban közölni fogja az „Egyetemi Kör” 25 éves multjának kimerítő pontos történetét, továbbá röviden a többi ifjusági egyesületeknek u. m. a joghallgatók, bölcsészettanhallgatók, orvostanhallgatók és gyógyszerészek segítő-egyletének, a Mensa Akademiának az E. K. E. egyetemi osztályának, a rövid életű ének- és zeneegyletnek végül magának az egyetemnek történetét.

Megemlékezik a magyar diákkongresszusok és a turini nemzetközi diákkongresszus lefolyásáról és általában a diákszövetségi törekvésekről.

A történelmi részt az ifjúsági közélet terén egykor kiválóbb szerepet vitt egyének által irt visszaemlékezések fogják kiegészíteni, melyek közvetlen meleg hangjuknál fogva nagyban elősegítik az illető kor szellemének megértését.

A második rész az „Egyetemi Kör” ez évi működésével és jelenlegi állapotával foglalkozik. — A kör tagjai és disztagjai névsorának közlése mellett beszámol az önképzőkör és a tudományos szakosztályok ténykedéséről s az év folyamán rendezett ünnepélyek lefolyásáról. Ezzel kapcsolatban részletesen kiterjeszkedik a kör kezdeményezésére ez év folytán már megalakult, vagy alakuló félben levő egyletek, intézmények állapotára, minők az university extension, egyetemi körök, franczia és német nyelvű társalgási esték, egyetemi betegsegélyező egyesület, diákkórház, atletikai és sport-klub stb.

Természetesen megemlékezik a többi ifjúsági egyesületek jelenlegi helyzetéről is.

Külön cikkekben méltatja az ifjúsági életben a múltban vagy a jelenben felmerült mindennemű, nagyobb szabású mozgalmat. (Politikai, nemzetiségi, párbaj elleni stb. mozgalmak, pártalakulások.)

A szöveget számos kép fogja díszíteni. A negyedszázados kolozsvári ifjúsági élet legkimagaslóbb alakjainak első sorban a kör elnökeinek s a választmány tagjainak arcképei, az egyetemi kör helyiségeinek az egyetemi épületeknek képei.

A körülbelül 2-300 oldalra terjedő vaskos kötet előfizetési ára füzve 2 frt, kötve 2 frt 50 kr.

Az előfizetési díjak a gyűjtővel együtt f. évi április hó 30-áig az Egyetemi Körbe (Jókai-u. 4. sz. alá) a cím és lakás pontos megjelölésével beküldendők annyival is inkább, mivel a könyvből csak annyi példányt nyomtatnak, a mennyi az előfizetők száma lesz. Az előfizetők névsorát a könyv végén közölni fogják.

NYILT-TÉR.

**Vesebajoknál,
a húgyhólyag bántalmainál
és köszvényénél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás**

Salvator

kitűnő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangú gyógyvíz és diaetikus ital.

Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán **arany-res bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetekben** vagy **húgysavas vesekövek** és **vesekövek** képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

CSARNOK.

Bacsányi János hitvese.

Irodalmtörténeti regény.

— Irta: **Könyves Tóth Kálmán.** —

(Folytatás.) 2.

— Semmi köszönet viszonzá. Ez oly kötelesség, melyet bárki irányában meg tettem volna, sőt én tartozom köszönettel nagysádnak, hogy alkalmat adott némi csekély szívesség lerovására, nem is említve azt, hogy hazakisérem lehet szerenésém.

E rövid szóváltás után az ifjunő és védelmezője némán haladt egymás mellett, de elvéte tekintetük többször talál kozott. Mert ki ne óhajtaná látni azt, ki védőjéül ajánlkozik? — ki ne óhajtaná látni azt, kit ismeretlenül védelme alá vett, különösen ha az, mit a jelen esetben, ifju nő? Azt mondják, hogy a hangban delejes erő rejlik s van eset arra is, hogy maga a hang is mély vonzalmat ébreszt. E két ifju még csak a hangról ösmerte egymást, de már is érezték a kölesönös rokonszenv varázs erejét, legalább tekintetök ezt árulta el.

Néhány percz múlva egy két emeletes házhoz értek, hol a nő megállapodott.

— Itthon vagyok, uram, kérem huzza meg a csöngettyű szárát, szegény atyám talán aggódik is már késő kimaradásaom miatt, de örülni fog, ha kalandomat elbeszélem. Még egy kéréssem van önhöz, folytatá, miközben kezét nyújtotta kísérlő-jének, tudassa velem nevét, hogy alkalmam legyen másként is kifejezni hálaomat.

— A lovag megcsókolta puha kezét.

— Ne háláról beszéljen nagysád, szinte kedvem volna elhallgatni nevemet, de ez ösmeretség drága emlékü reám nézve, csakis azért mondom meg nevemet, hogy viszonzásul nagysád is mondja meg, kinek voltam szerencsés e csekély szolgálatot tehetnem?

E társalgás alatt az ajtó megnyílt s egy öreg inas lobogó gyertyaszállal kezében, lelkedezve kiáltott:

— Hál' Istennek, csakhogy itthon van, Gabriella kisasszony! A nagyságos ur mindnyájunkat megpörölt, se evett, se ivott azóta. Tessék hát jönni!

Ezután torkaszakadtából kiáltott föl az ablak felé:

— Nagyságos uram, hazajött a kisasszony!

A kisasszony távozóban félig sugva mondá lovagjának:

— Nevem Baumberg Gabriella.

E név hallattára az ismeretlen mintegy megkövülten állott helyén; szó nem jött ajkára.

— Mi az? kérdé mosolyogva; hát ez egyszerű név oly ijesztő hatással van önre, hogy még nem is felel?

Az ismeretlen mintha mély álomból ébredt vylna fel.

— Engedjen meg Gabriella kisasszony, rebegé, ha e pillanatban nem talállok szavakat a szívemben ébredt öröm tolmácsolására. Az imént azt mondtam, hogy a kis szolgálatért viszonzásul nem követelek semmi hálát; most miután megtudtam, hogy e birodalom egyik fekkölt lelkü irónójét vagyok szerencsés önben üdvözölhetni, gazdag jutalmat nyertem. Én szegény magyar költő vagyok, a sors üldözöttje; magyar költő, kinek kenyere a szenvedés, jutalma a félre ösmerés. Nevem Bacsányi János.

Ha az imént a férfi lett márvány-szoborrá, most az ifju nőn látszott meg a megütközés.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 191. Bérlet 156. sz. „C”

Ma, szerdán, 1899. április 12-én:

Környei Béla baritonista első felléptőül:

Ripp Wan Winkle.

Regényes operette 3 felvonásban.

S Z E M É L Y E K:

Ripp Ripp	—	—	Környei Béla
Lisbett, neje	—	—	R. Serfózy Zs.
Alice, leányuk	—	—	Kovács Lillike
Derick, polgármester	—	—	Sziklai Miklós
Adrien, fia	—	—	Lévay Ilonka
Van der Bilt, fiatal orvos	—	—	ifj. Szathmáry
Nink, fogadós	—	—	Bartha István
Catrine, unokabuga	—	—	Szabó Irma
Charlotte, szolgálója	—	—	Csügényi V.
Richardson hadnagy	—	—	Lendvay
Hudson kapitány szelleme	—	—	Csatár Győző
A kék hegyek szelleme	—	—	R. Serfózy Zs.

Holnap csütörtökön ápr. 13-án:

Szép Heléna.

Operette.

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Fővárosi szerkesztőségünk:

(szerkesztő: **Kéry Gyula**)

Budapestben, Üllői-ut 70. I. emelet 13.

Telefon: 59-14.

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitűnőbb mázólo-szer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára frt 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

254 12-2

Szent-Királyi Tivadar cézegnél **Debreczenben.**

Gr
nyi Mik
nostól a
lalt inga

Faz

györgy

Ottokár

reczeni 5

utezai 20

Szé

Imre s n

foglalt in

Ecs

dr. Szeők

debreczer

foglalt in

Nag

Bálint s

foglalt in

Ben

ván és ne

lalt ingat

Ver

József s

foglali iu

Szen

hértói Mi

tjkvben fo

Fara

teről a d

ingatlanát

Több mi

ESZÉ

Eszel

Valódi mi

ES

DIE

k

1 tégely

1 üveg v

1 drb. va

1 doboz

szinb

1 tégely

Caak ak

igstottí véd

közönség os

szápan kére

*****

Szöllő

A de

tár szö

darab öt

karó 9

kapható.

*****

Ingatlanok forgalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál.

Gróf Degenfeld József és dr. Balkányi Miklós megvette Otrokoesi Végh Jánostól a debreczeni 2578 sz. tjkvben foglalt ingatlant 9016 frtért.

Fazekas Henrik Dániel s neje Szentgyörgyi Etelka megvette özv. Békessy Ottokárné és kiskoru gyermekeitől a debreczeni 5483 sz. tjkvben foglalt Szt.-Anna-utcai 20 sz. házat 19.000 frtért.

Székely Ferenczné megvette Varga Imre s nejétől a debreczeni 1492 sz. tjk. foglalt ingatlanokat 19.100 frtért.

Ecsedi János és neje megvette özv. dr. Szeőke Istvánné és gyermekeitől a debreczeni pusztai ebési 144. sz. tjkvben foglalt ingatlant 18.000 frtért.

Nagy János és neje megvette Tóth Bálint s nejétől a debreczeni 415 sz. tjk. foglalt ingatlant 1575 frtért.

Bence Bálint megvette Bembák István és nejétől a debreczeni 3419 tjk. foglalt ingatlant 700 frtért.

Veres Bálint s neje megvette Nagy József s nejétől a debreczeni 504 sz. tjk. foglalt ingatlant 1290 frtért.

Szemere Imre s neje megveszi Fehértói Mihálytól a debreczeni 3463 frt tjkvben foglalt ingatlant 400 frtért.

Faragó János megvette Faragó Esztertől a debreczeni 707. sz. tjkvben foglalt ingatlanát 213 frtért.

A kötelesség

élőnken és sürgősen figyelmeztet arra, hogy a természetadta előnyöket fenntartsuk s másrészt a természeti hibákat kijavítsuk, tehát mosakodjatok és mosdassátok gyermekeiteket a **Doering-szappannal a bagolylyal**. Ezen kitűnő szappan mindenütt ismeretes mint **„legjobb szappan a világon”**, feleleveníti és üdévé teszi a bőr működését, eltávolítja a bőrtisztálanságokat, szépíti az arczsinat és a bőrnek finomságot és frisseséget kölcsönöz. Mindenütt kapható darabonként **30 krért**.

Jelentés a közönségnek,

hogy

Wallerstein Fülöp

fiai cég

Nagyváradról

(Piacz-utca, kistemplommal szemben)

Vászonneműk, női és férfifehérneműk,

Asztalneműk, mosókemélek,

divatszövet-selyem,

női-gallér és kabát, nap és esernyők,

ágy- és asztalterítők, szőnyegek és függönyök.

rövid- és beléssáru stb. e szakmájában vágó czikk.

megvette a **Rott L.**-féle jó hírnévnek örvendő üzletet és azt az elősorolt cikkekkel teljesen ujonnan felszerelte.

Mivel ez a cég áru legnagyobb részét egész üzletek és esőtömegek megvétele által szerzi be, abban a helyzetben van, hogy olcsó áraival minden versenyt kizár.

Ruhákat mérték szerint készít a legdivatosabb és legizlésebb kivitelben.

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az **Eszéki SALVATOR-SZAPPAN.**

Valódi minőségben csakis mint eddig, ezontul is **ESZÉKEN, felsőváros**

DIENES C. J.-féle

gyógyszertárban készülő és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat valamint az összes bőrtisztálanságokat biztosan eltávolít.

- 1 tégely valódi Spitzer-kenőcs . . . 35 kr.
- 1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz . . . 40 "
- 1 drb. valódi Salvator-szappan . . . 50 "
- 1 doboz valódi lyeni rizspor 3 színben . . . . . 50 kr. és 1 frt.
- 1 tégely kézpaszta . . . . . 60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és keretik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni.

Szőlő gazdák figyelmébe!

A debreczeni faáru rak-tár szövetkezetnél 1000 darab öt láb hosszú szőlő karó **9 frt 50 krért** kapható.

Minden gépészeti vas- és érc-öntvények nyers előállítására és kimunkálásra!

A legjobbnak ismert Garwens mintájú

kutszivattyuk

eredeti gyári áron, helyben díjtalan felállítással!

Tökéletes szivattyuk

teljes csövezettel

már **30 frttól**

kezdve!

Debreczeni Vasöntőde és géplakatosság
Péterfia végén, a hadházi utcában.

Építési vastárgyak:

esatornaszemek, csövek, aknarámák és fedőlapok, kútesészek, kerékvetők, istálló-oszlopok, zabkagylók, széna-rácsok **olcsó gyári áron** házhoz szállítással!

Gazdasági és ipari-gépek szakszerű, jutányos javítása!

Valamennyi gépalkatrészek helyben gyártása.

Nagyobb mükövésmunkák, templom- és sirkerítések készítése!

25 darab

tenyésztésre kiválóan alkalmas kitünő bikától hasas magyar fajtehén

eladó

a „Ködombi gazdaság“-ban,
u. p. Henczida, Bihar megye.

Árverési hirdetmény.

Közadós **Grosz Mór** csődtömegéhez tartozó s a csődleltár 1—25 tétele alatt irt, 160 frt 50 krra becsült házibutorok a csődválasztmány határozata értelmében **1899. évi április 17-én délután 3 órakor** kezdetét veendő és Simonffy-utca 35. szám alatt megtartandó nyilvános árverésen fognak a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is eladatni.

Debreczen, 1899. április hó 11.

Tömeoggondnok.

Bikszádi árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD,

(Szatmármegye.)

Bikszádi

ásványos gyógyvizet, mely egyedül a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága **Selters és Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légcsőhurut, hangszálag hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsucs hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá kitünő eredményt értek el a **BIKSZÁDI VIZ** alkalmazása által emészthetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, görvélykóros dagadtatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi viz bérleje s a sztojkai viz főelárusítói:

Almer Lajos és Károly

nagybányai lakosok.

Sztojkai ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét nem hiába nevezték el **magyar karlsbadi** viznek, mert tényleg annak gyógyhatása a szigorú diéta betartásával: idült gyomor bántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönbön **czukorbetegség**nél alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitünő hatása a **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** a légzőszervek összes bántalmánál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** dus szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital párfját ritkítja. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást. Kapható: Szabó Zsigmond, Csanak József, Geréby Fülöp, Riekl József Zelmós, Félégyházi János, Kontsek Géza urak fűszerüzletében Debreczenben, a jegytányosabb árak mellett.

Sztojkai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKAI,

Szolnok-Doboka m.

Csillár kiállítás.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon a **Kereskedelmi Akadémia épülete alatt** (Egyháztér 8.) a déli sarokboltban 1899. márczius 30-tól kezdve saját üzletet nyitunk, melyben

Csillár-kiállítást

rendeztünk be a legnagyobb választéku gáz- és villam-csillárokból, melynek megtekintésére a n. é. közönséget tisztelettel meghívjuk.

Ugyan e helyiségben nagy raktárt rendeztünk be a legmodernebb **gázüzemű világítási, fűtési és főzési eszközökből**, melyek — u. m. csilláralkatrészek, falkarok, égők, czilinderek s különféle üvegharangok, tányérok és tulipántok, gázos kályhák, gázos konyhák forralók, gázos-vasalók, acél csövek stb. nagyválasztékban s a lehető legjutányosabb áron kaphatók.

Ugyan e helyiségben kaphatók a Debreczenben **csakis általunk elárusítható**

valódi Auer-féle szabadalmazott gázizzótestek

C. jelü valódi szabadalmazott gázizzótest, darabja **60 kr.**

N. jelü valódi szabadalmazott gázizzótest, darabja **50 kr.**

Végül tudatjuk a t. cz. közönséggel, hogy ezen üzlethelyiségünkben reggeli 8-tól esti 9 óráig szerelő munkások állanak a t. cz. gázfogyasztók rendelkezésére, kik a telefon utján, vagy szóbelileg bejelentett kisebb javításokat mint vezeték-igazítás, égőtisztítás, gázizzótestek házhozvitele és beállítása, gázömlés elhárítása, fűtő-, világító- és főző-készülékek tisztítása kezelésükre vonatkozó utbaigazítás stb. stb., a **napnak bármely órájában ingyen** kötelesek végezni. Éjjel a Vár-utcai helyiségünkben tartunk ezentul is őrseget. Gázberendezések és a fentebb nem említett egyéb munkálatoknak megrendelése ezután is az igazgatósághoz intézendő, melyet azonban az üzleti személyzet készséggel és díjtalanul közvetít.

Tisztelettel

a **Debreczeni Légszeszgyár Igazgatósága.**

Telefon szám 90.

„Csokonai“ nyomda nyomása. 1899.

Valódi Auer-féle gázizzótestek.

Gázzal főzés és gázzal fűtés.

Hogy ügye stagi